

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

5376 sıra sayılı ve 30.03.2005 tarihli Kabahatler Kanunu'nda değişiklik yapılmasına dair kanun teklifim gerekçesiyle birlikte sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını arz ederim.

12.12.2013

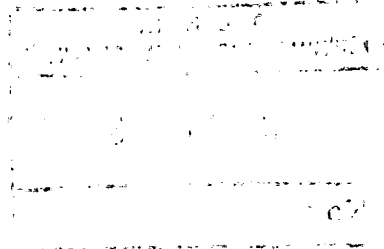

Sebahat Tuncel

İstanbul Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

5376 sıra sayılı ve 30.03.2005 tarihli Kabahatler Kanunu'nda değişiklik yapılmasına dair kanun teklifim gerekçesiyle birlikte sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını arz ederim.

GENEL GEREKÇE

Bir fiilin suç veya kabahat olarak tanımlanmasında izlenen ceza politikası etkili olmaktadır. Fiilin haksızlık içermesi suç veya kabahat oluşturmasının kuşkusuz olmazsa olmazıdır. Bu haksızlığın nicel ölçümü göz önüne alınarak suç veya kabahat tasnifine gitmek çağdaş demokrasilerin gereğidir.

765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda yer alan "Kabahatler" ve "Cürümler" tasnifi demokratik rejimler açısından geçerliliğini yitirmiş ve kabahatin bir suç olmaktan çıkarılması eğilimi doğmuştur. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 765 sayılı ceza kanununu ilga etmesinin bir sonucu olarak idari müeyyidelere ilişkin derli toplu bir düzenleme ihtiyacı hâsıl olmuş ve 5376 sayılı kanun bu ihtiyaçtan doğru çıkarılmıştır.

Kanunun süregelen uygulaması mevcut düzenlemenin eksik ve hatalı olduğunu göstermiştir. Zira idari müeyyideye bağlanan ve kabahat oluşturan bazı fiillerin tanım ve kapsamı uygulayıcı iradesine bırakılmıştır. Mevcut kanun her ne kadar kabahatlerin sonuçlarını idari para cezasına bağlasa da konunun ceza hukuku temel ilkeleri bağlamında ele alınması bilimsel olarak doğru olmalıdır. Ayrıca kanunun kimi maddelerinde uygulamanın gereği açısından 5271 sayılı ve 04.12.2004 tarihli Ceza Muhakemesi Kanunu'na atıfta bulunulması düzenlemeyi bu ilkeler ışığında değerlendirmeyi gerekli kılmaktadır.

İçişleri Bakanlığı örgütlenmesinde adli ve idari kolluk ayrımının olmaması ve bunun sonucu olarak her iki görevi de Emniyet Müdürlüğü'ne bağlı birimlerin yürütmesi ve Kabahatler Kanunu'nda bir takım müeyyideleri belirleme yetkisinin emniyet mensuplarına verilmesi "idari müeyyide" kavramı açısından sıkıntı arz etmektedir. Şöyle ki "önleme" amacıyla öngörülen idari para cezası uygulamada sınırlarını aşarak bir "cezalandırma/öç/intikam" ve "nefret" müessesesine dönüşmektedir. Özellikle hâkim olan polis alt kültürü dikkate alındığında kanun mahalle baskısını neredeyse kurumsallaştırmıştır.

Kanun bu haliyle toplumsal düzeni inşa etmekten uzaktır. Bilakis uygulamada idare "ayrımcılık" yaparak suç işlemektedir. Bu haliyle mevcut kanun belirli kesimlere yönelik toplumsal şiddetin artmasında etkin bir rol oynamaktadır.

Kanun idarenin suç işlemesini meşrulaştıramaz. Kanun toplumun ihtiyaçlarını sağlamak, hak ve özgürlüklerini korumak için var olan bir hukuk devleti müessesesidir.

Toplumun belirli kesimlerine yönelik ayrımcılığı meşrulaştıran, yaşam tarzına müdahaleyi açık hale getiren mevcut kanunun düzenlenmesi elzemdir. Ugulayıcının "ahlaki değer yargılarıyla" işlem yapılmasının önüne geçilmeli ve toplumsal hayata müdahale asgariye indirilmelidir.

İçişleri Bakanlığı müeyyideleri belirleme yetkisini emniyet mensuplarına vermesi "idari müeyyide" kavramı açısından sıkıntı arz etmektedir. Şöyle ki "önleme" amacıyla öngörülen idari para cezası uygulamada sınırlarını aşarak bir "cezalandırma/öç/intikam" ve "nefret" müessesesine dönüşmektedir. Özellikle hâkim olan polis alt kültürü dikkate alındığında kanun mahalle baskısını neredeyse kurumsallaştırmıştır.

Kanun bu haliyle toplumsal düzeni inşa etmekten uzaktır. Bilakis uygulamada idare "ayrımcılık" yaparak suç işlemektedir. Bu haliyle mevcut kanun belirli kesimlere yönelik toplumsal şiddetin artmasında etkin bir rol oynamaktadır.

Kanun idarenin suç işlemesini meşrulaştıramaz. Kanun toplumun ihtiyaçlarını sağlamak, hak ve özgürlüklerini korumak için var olan bir hukuk devleti müessesesidir.

Toplumun belirli kesimlerine yönelik ayrımcılığı meşrulaştıran, yaşam tarzına müdahaleyi açık hale getiren mevcut kanunun düzenlenmesi elzemdir. Ugulayıcının "ahlaki değer yargılarıyla" işlem yapılmasının önüne geçilmeli ve toplumsal hayata müdahale asgariye indirilmelidir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1 – Ahlak kavramı ve genel ahlak kişiden kişiye değişen, objektif kriterler taşımayan soyut bir olgudur. Bu nedenle yasa metninden “genel ahlak” ibaresi çıkarılmalıdır. Bununla beraber “toplum düzeni” ve “huzur ve sükûnu bozma” kavramları yaşam tarzına müdahaleyi açık hale getirdiğinden dolayı kapsamı tanımlanmalı, uygulayıcının takdir yetkisi sınırlandırılmalıdır.

MADDE 2 – “Rahatsız etme” kavramı muğlak ve uygulayıcının fiilin kabahat arz edip etmediğine dair yetkisini geniş tuttuğundan dolayı değiştirilmeli, bilimsel kavramlarla ifade edilmelidir. Bununla beraber yine fiilin kabahat arz edip etmediğinde takdir yetkisini kısıtlamak amacıyla mal veya hizmeti satın alan kişinin beyanı işlemiden önce alınmalıdır.

MADDE 3 – Yürürlük maddesidir.

MADDE 4 – Yürürlük maddesidir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1 – Ahlak kavramı ve genel ahlak kişiden kişiye değişen, objektif kriterler taşımayan soyut bir olgudur. Bu nedenle yasa metninden “genel ahlak” ibaresi çıkarılmalıdır. Bununla beraber “toplum düzeni” ve “huzur ve sükûnu bozma” kavramları yaşam tarzına müdahaleyi açık hale getirdiğinden dolayı kapsamı tanımlanmalı, uygulayıcının takdir yetkisi sınırlandırılmalıdır.

MADDE 2 – “Rahatsız etme” kavramı muğlak ve uygulayıcının fiilin kabahat arz edip etmediğine dair yetkisini geniş tuttuğundan dolayı değiştirilmeli, bilimsel kavramlarla ifade edilmelidir. Bununla beraber yine fiilin kabahat arz edip etmediğinde takdir yetkisini kısıtlamak amacıyla mal veya hizmeti satın alan kişinin beyanı işlemiden önce alınmalıdır.

MADDE 3 – Yürürlük maddesidir.

MADDE 4 – Yürürlük maddesidir.

**5326 SAYILI KABAHATLER KANUNU'NDA KISMİ DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1 – 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 1'inci maddesinin 1'inci fıkrası aşağıdaki şekilde düzenlenmiş ve 2'inci fıkra eklenmiştir:

“(1) Bu Kanunda; toplum düzenini, genel sağlığı, çevreyi ve ekonomik düzeni korumak amacıyla;

- a) Kabahatlere ilişkin genel ilkeler,
  - b) Kabahatler karşılığında uygulanabilecek olan idarî yaptırımların türleri ve sonuçları,
  - c) Kabahatler dolayısıyla karar alma süreci,
  - d) İdarî yaptırıma ilişkin kararlara karşı kanun yolu,
  - e) İdarî yaptırım kararlarının yerine getirilmesine ilişkin esaslar,
- Belirlenmiş ve çeşitli kabahatler tanımlanmıştır.

(2) Kabahatler Kanunu'nun uygulanmasında;

- a) Toplum düzeni deyiminden toplumu oluşturan bireylerin eşit, özgür ve barışçıl bir ortamda yaşamasının sağlanması ve ayrımcılık yapılmaması,
- b) Huzur ve sükûnu bozma deyiminden gürültü yapma veya hukuka aykırı başka bir davranışta bulunma,

Anlaşılır.

MADDE 2 - 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 37'inci maddesinin 1'inci fıkrası aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir:

“(1) Mal veya hizmet satmak için başkalarını taciz eden kişi, mal veya hizmeti satın alanın beyanı ve şikâyeti alınmak suretiyle elli Türk Lirası idarî para cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 3 – Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4 – Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.